

HLAVNÍ MĚSTO PRAHA
MAGISTRÁT HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY
ODBOR PAMÁTKOVÉ PÉČE

- dle rozdělovníku -

Váš dopis zn.

Č.j.
S-MHMP 1 370 347/2014

Vyřizuje/linka
Mgr. Vladislava Pošvová

Datum
4.12.2014

ROZHODNUTÍ

Magistrát hl. m. Prahy, odbor památkové péče (dále jen MHMP OPP), jako orgán státní památkové péče na území hlavního města Prahy věcně a místně příslušný podle zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, posoudil žádost vlastníka dotčené nemovitosti České republiky – Generálního finančního ředitelství, Lazarská 15/7, Praha 1, IČ 720 08 043 a rozhodl podle § 67 a násl. zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů,

ve věci **restaurování sochařské výzdoby na budově nemovitosti č.p. 1000, k.ú. Holešovice, Nábřeží Kpt. Jaroše 7, Praha 7**, která je nemovitou kulturní památkou, zapsanou pod r.č. ÚSKP 40985/1807 a je v památkové rezervaci v hlavním městě Praze, prohlášené nařízením vlády č. 66/1971 Sb., o památkové rezervaci v hlavním městě Praze,

spočívající v úpravách s následujícími podrobnostmi:

sochy na západní a východní atice (Tesař, Dívka s klasv. Přadlena, Chemik):

1. varianta:

- transfer: po postavení lešení provedení speciální bandáže a přepravní konstrukce umožňující manipulaci, uvázání a pozdvížení jeřábem, demontáž čepu, snesení sochy a převoz na specializované restaurátorské pracoviště,
- čištění: použití nízkotlaké abrazivní metody (Jos piccolo nebo Rotec), dočištění mikrotřyskáním, tlaková voda k oplachu a odstranění mikrobiologického napadení,
- mechanické sejmutí nevhodných tmelů a doplňků,
- konsolidace 5 – 10 % Paraloidem B72,
- injektáž trhlin – hloubkové epoxidovou pryskyřicí CHS Epoxy 324, menší praskliny Paraloidem B72,
- doplnění chybějících částí sochařské modelace v umělém kameni na minerální bázi, který svým složením bude odpovídat struktuře původního materiálu, tmel bude probarvený ve hmotě,
- barevná retuš nových vysprávек,
- v případě deponování sochy není třeba provádět hydrofobizaci na deponovaných originálech,
- vyhotovení restaurátorské zprávy včetně fotodokumentace z průběhu restaurování,
- zhotovení kopie (slivenecký mramor – netěží se však v potřebné velikosti, mramor – vápenec Rossa verona – životnost kamene omezená, pískovec Mainsandstein, v případě zjištění jiného vhodnějšího materiálu je možné jeho použití) či faksimilie (výdusek na minerální bázi – provedení vzorků barevnosti a zrnitosti materiálu a předložení jejich výsledků na vzorku k odsouhlasení) a jejich osazení na atiku a osazení originálu sochy v 2. NP budovy,

2. varianta:

- transfer - po postavení lešení provedení speciální bandáže a přepravní konstrukce umožňující manipulaci, uvázání a pozdvížení jeřábem, demontáž čepu, snesení sochy a převoz na specializované restaurátorské pracoviště,

čištění – použití nízkotlaké abrazivní metody (Jos piccolo nebo Rotec – tyto metody musí provádět restaurátor se zkušeností s touto metodou), dočištění mikrotryskáním, tlaková voda k oplachu a odstranění mikrobiologického napadení,

- mechanické sejmutí nevhodných tmelů a doplňků,
- provedení hloubkové konsolidace: ~~1. způsob: vakuová konsolidace akrylátovým kopolymerem Paraloid B72;~~ 2. způsob: – impregnace na specializovaném stacionárním pracovišti akrylátovým monomerním (nebo směsí akrylátových monomerů), následuje polymerace monomeru a proměna na pevný akrylátový kopolymer,
- injektáž trhlin – hloubkové epoxidovou pryskyřicí CHS Epoxy 324, menší Paraloidem B72,
- doplnění chybějících částí sochařské modelace v umělém kameni na minerální bázi, který svým složením bude odpovídat struktuře původního materiálu, tmel bude probarvený ve hmotě,
- barevná retuš nových vysprávek,
- osazení originálů soch zpět na své místo na nerezový čep,
- hydrofobizace,
- vyhotovení závěrečné restaurátorské zprávy včetně fotodokumentace z průběhu restaurování sochy nad hlavním vstupem (Kovář, Zedník, Sklář, Horník):

1. varianta:

- čištění – použití nízkotlaké abrazivní metody (Jos piccolo nebo Rotec), dočištění mikrotryskáním, tlaková voda k oplachu a odstranění mikrobiologického napadení,
- mechanické sejmutí nevhodných tmelů a doplňků,
- konsolidace 5 – 10% Paraloidem B72,
- injektáž trhlin – hloubkové epoxidovou pryskyřicí CHS Epoxy 324, menší praskliny Paraloidem B72,
- doplnění chybějících částí sochařské modelace v umělém kameni na minerální bázi, který svým složením bude odpovídat struktuře původního materiálu, tmel bude probarvený ve hmotě,
- barevná retuš doplňků,
- hydrofobizace,
- vyhotovení restaurátorské zprávy včetně fotodokumentace

2. varianta:

- čištění – použití nízkotlaké abrazivní metody (Jos piccolo nebo Rotec), dočištění mikrotryskáním, tlaková voda k oplachu a odstranění mikrobiologického napadení,
- mechanické sejmutí nevhodných tmelů a doplňků,
- provedení hloubkové konsolidace: vakuová konsolidace akrylátovým kopolymerem Paraloid B72,
- injektáž trhlin – hloubkové epoxidovou pryskyřicí CHS Epoxy 324, menší Paraloidem B72,
- doplnění chybějících částí sochařské modelace v umělém kameni na minerální bázi, který svým složením bude odpovídat struktuře původního materiálu, tmel bude probarvený ve hmotě,
- barevná retuš nových vysprávek,
- ~~osazení originálů soch zpět na své místo na nerezový čep,~~ – čep není
- hydrofobizace,
- vyhotovení závěrečné restaurátorské zprávy včetně fotodokumentace z průběhu restaurování.

a vydává podle ustanovení § 14 odst. 1 v souladu s § 14 odst. 3, § 44a odst. 3 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, toto **závazné stanovisko**:

Provedení prací v rozsahu předloženého „Podrobného restaurátorského průzkumu na sochařskou výzdobu na budově ÚZP pro Prahu 6 a 7“, který zpracoval ak. soch. Jiří Středa, Bohnická 569/12a, Praha 8, 09/2014, „Podrobného restaurátorského a přírodovědného průzkumu na sochařské výzdobě budovy ÚZP pro Prahu 6 a 7“, který zpracoval ing. Karol Bayer, Univerzita Pardubice, Fakulta restaurování, 09/2014, „Petrologického vyhodnocení“, který zpracoval RNDr. Zdeněk Štaffen, 2014, znaleckého posudku „Posouzení návrhu na provedení kamenných kopií a výdusků a jejich nacenění na objektu ÚZP pro Prahu 6 a 7, Nábř. kpt. Jaroše 1000/7, Praha 7“, který zpracoval RNDr. Jan Kováč, 2014, „Statického posudku konstrukce a umístění soch v objektu“, který zpracoval ing. Aleš Prause, 09/2014, „Restaurátorského záměru“, který zpracoval ak. soch. Jiří Středa, 09/2014, „Cenových odhadů na restaurování soch z atik“, varianta 1, varianta 2, „Detailního návrhu na provedení kopií soch a návrhu na provedení výdusků soch“, který zpracoval ak. soch. Jiří Středa, Bohnická 569/12a, Praha 8, 09/2014, „Návrhu umístění soch z atiky“, který zpracoval ing. arch. Jan Klimeš, 09/2014 a „Grafické a fotografické dokumentace, kterou zpracoval Vratislav Fous, BcA. A Petr Gläser“, nedatováno je z hlediska zájmů státní památkové péče **p ř í p u s t n é** za těchto základních podmínek:

1. Při zhotovení kopií nebude použit mramor Rosa verona.
2. Bude vyhotovena závěrečná restaurátorská zpráva, která bude předána Národnímu památkovému ústavu, územnímu odbornému pracovišti v hl. m. Praze nejdéle do dvou měsíců od převzetí díla.

Odůvodnění:

Podle ustanovení § 14 odst. 1 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, byla dne 25.9.2014 podána oprávněnou osobou žádost o vydání závazného stanoviska k návrhu výše uvedené obnovy předmětné kulturní památky v rozsahu předložené dokumentace.

Žádost obsahuje následující doklady a podklady:

- výpis z katastru nemovitostí
- dokumentace

MHMP OPP požádal dne 7.10.2014 Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v hl. m. Praze (dále jen NPÚ ÚOP HMP), o zpracování písemného vyjádření k předloženému návrhu v zákonné lhůtě 20 dnů ode dne doručení žádosti o jeho vypracování.

Ve smyslu ustanovení § 14 odst. 6 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, bylo ve věci vydáno písemné vyjádření NPÚ ÚOP HMP č. j. 311/79091/2014 ze dne 11.11.2014. Ve svém vyjádření tato odborná organizace považuje navrhované práce za realizovatelné za následujících podmínek:

1. *Restaurování figurální sochařské výzdoby bude provádět restaurátor s platným povolením MK na sochařská umělecká díla z kamene.*
2. *Restaurování soch na západní a východní atice bude provedeno dle předložené 2. varianty postupu, včetně osazení originálů soch zpět na místo. Restaurování a znovu osazení soch nad hlavním vstupem bude realizováno dle předložené 2. varianty návrhu postupu.*
3. *Zástupci NPÚ ÚOP HMP bude umožněn výkon odborného památkového dohledu formou předem stanovených kontrolních dnů. V rámci kontrolních dnů budou předloženy vzorky jednotlivých restaurátorských etap, především způsob čištění a plastické i barevné retuše.*

4. Po ukončení prací bude NPÚ ÚOP HMP do 30 dnů předáno jedno vyhotovení závěrečné restaurátorské zprávy včetně fotodokumentace. Dokumentace musí obsahovat komplexní vyhodnocení příslušných průzkumů, fotodokumentaci stavu díla před započítím restaurátorské práce, v průběhu jednotlivých etap a po ukončení práce, popis použitých technických a technologických postupů a materiálů, rozbor a vyhodnocení případných nových zjištění o díle a pokyny pro jeho další ochranný režim.

Účastníkovi řízení byla v souladu s § 36 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, před vydáním rozhodnutí ve věci dána možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí.

MHMP OPP, který žádost posoudil, se zotožnil s písemným vyjádřením NPÚ ÚOP HMP s tím, že provedení prací, uvedených v předloženém návrhu, je z hlediska zájmů státní památkové péče přípustné za podmínky, uvedené ve výrokové části závazného stanoviska. MHMP OPP neuvedl ve výrokové části rozhodnutí podmínku č. 1 písemného vyjádření NPÚ ÚOP HMP, neboť vychází přímo ze zákona. Dále MHMP OPP neuvedl ve výroku rozhodnutí závazného stanoviska ani podmínku č. 2, neboť z hlediska památkové péče lze užít obě varianty. Po ukončení restaurátorských prací by byla zhotovena faksimile původní sochy nebo kopie. Ta by byla osazena na původní místo originálu na atice. Originální restaurovaná socha by byla osazena v prvním patře budovy bývalé Úrazové pojišťovny v centrálním prostoru halové chodby. Z hlediska památkové péče se jedná o tradiční běžně používaný postup. Druhá varianta předpokládá hloubkové zpevnění. První možnost je vakuová konsolidace, kterou je možno provádět i na místě bez demontáže sochy nebo v ateliéru. Druhá možnost je impregnace ve specializovaném stacionáři. První způsob se začal úspěšně používat před 10 lety a záruka je 10 let. Druhý způsob je ověřený v delším časovém úseku. Začal se používat před 30 lety a sochy takto ošetřené rovněž nejeví ani po této době žádné známky degradace. Restaurátor navrhl nejprve hloubkové zpevnění dvou soch a po proměření ultrazvukem vyhodnocení zásahu. Třetí podmínka, pozvání na kontrolní dny, představuje uložení povinnosti, kterou neřeší žádný předpis a zároveň ani nedává zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči v platném znění, zmocnění takovouto povinnost po žadateli vyžadovat. Ze zákona odborná organizace zabezpečuje podle § 32, odst. 2, písm. g) odborný dohled nad prováděním komplexní péče o kulturní památky a nad jejich soustavným využíváním a záleží na ní samotné jakou formu si dohodne se žadatelem.

Obnovu kulturních památek nebo jejich částí, které jsou díly výtvarných umění nebo uměleckořemeslnými pracemi (restaurování), mohou provádět fyzické osoby na základě povolení vydaného podle § 14a zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, přičemž restaurováním se rozumí souhrn specifických výtvarných, uměleckořemeslných a technických prací respektujících technickou a výtvarnou strukturu originálu.

Nemovitost č.p. 1000, k.ú. Holešovice, Nábřeží Kpt. Jaroše 7, Praha 7 je nemovitou kulturní památkou, zapsanou pod r.č. ÚSKP 40985/1807 a je v památkové rezervaci v hl. m. Praze, která je od roku 1993 prohlášena za památku světového kulturního dědictví UNESCO, a je chráněna dle citovaného zákona a nařízení vlády č. 66/1971 Sb., o památkové rezervaci v hlavním městě Praze. Sochy byly zhotoveny přímo pro budovu Úrazové pojišťovny a jsou její nedílitelnou součástí a patří mezi díla výtvarných umění.

Předmětem památkové ochrany jsou na území Pražské památkové rezervace (PPR) kromě prohlášených kulturních památek rovněž stavby a jejich soubory, které nejsou nemovitými kulturními památkami, ale které vykazují dílčí památkové nebo urbanistické hodnoty dotýkající se vnitřní i vnější architektury. Soudobými vstupy do stávající historické zástavby rezervace nesmí být narušena objemová a prostorová skladba historických objektů a poškozeno prostředí PPR.

Podmínky pro stavební činnost v rezervaci stanovuje nařízení vlády č. 66/1971 ze dne 21.7.1971.

Předmětem památkové ochrany kulturních památek je objekt jako celek, zejména jeho historické vodorovné a svislé konstrukce (zdívo, klenby, trámové stropy, krov, včetně všech historických prvků a detailů), ale i veškeré autentické konstrukce a prvky nenosné a výplňové (schodiště včetně zábradlí, fasády, střešní krytina, okenní, dveřní a vratové výplně, podlahy, podhledy, vnější i vnitřní omítky, dlažby, obklady, včetně všech autentických historických prvků a detailů). Veškeré dožilé prvky je možno odstranit pouze v případě prokazatelně neopravitelného stavu, a to výhradně za přesné kopie odstraňovaných prvků. V tomto konkrétním případě v rozsahu podané žádosti je předmětem ochrany fasáda objektu včetně soch umístěných na atice a nad vstupem do objektu.

Jedná se o původní pětipodlažní administrativní budovu, která byla postavená v letech 1926-1929 pro Úrazovou pojišťovnu podle návrhu architekta Jaroslava Rösslera. Předmětem žádosti je 8 ks nadživotních soch (rozměry: cca v. 2,9 m), nacházejících se na této budově. Průčelí budovy směrem k nábreží se skládá ze dvou mírně představených čtyřpatrových částí, střední část s trojdílným portálem je pětipatrová. Na římsu portálu jsou na soklech umístěny čtyři plastiky symbolizující průmyslová odvětví. Další plastiky zdobí strany východní a západní atiky. Autorem čtyř soch (Kovář, Zedník, Sklář a Horník) nad hlavním vchodem do budovy je Josef Mařatka a byly prozkoumány pouze vizuálně z atiky budovy a z komunikace před touto budovou. Podrobněji byly prohlédnuty sochy od Josefa Pekárka na východní (Přádklena a Chemik) i na západní straně atiky (Dívka s klasy a Tesař). Sochy byly zhotoveny v roce 1929 a jejich autoři patřili k předním českým sochařům 1. poloviny 20. století a jejich díla jsou dnes vysoce ceněna.

Z průzkumu, který zahrnoval petrologickou analýzu vypracovanou RNDr. Zdeňkem Štaffenem vyplynulo, že materiálem soch je sedimentární vápenec, který lze označit jako „barrandienský mramor“ (výbrus z postavy Tesaře) a vápenec biodetritický, mikrit- sparitový (výbrus z postavy Dívky s klasy).

Restaurátorský průzkum byl prováděn in situ pomocí výsuvné plošiny a možností vstupu okny. V současné době jsou sochy na atice zasítovány a na každé soše se nachází dřevěná konstrukce, na níž byla připevněna nepískovaná lepenka, která chránila sochy před povětrnostními vlivy. Lepenka byla kvůli průzkumu odstraněna a po jeho dokončení opět připevněna nová. Na každé soše byla provedena vizuální prohlídka a měření poškození kamene pomocí ultrazvukové transmise. Dále bylo provedeno měření pomocí odporového vrtní po jedné soše z každé strany atiky a nad hlavním vstupem. Dále bylo provedeno měření nasákavosti a odebrány vzorky na obsah soli v kameni a průzkum povrchových depozitů. Vzhledem ke špatnému stavu soch bylo upuštěno od plánovaného nadzvednutí sochy ke zjištění přítomnosti kotvícího čepu. K tomuto zjištění bylo přistoupeno metodou navrtání spáry, přítomnost čepu byla potvrzena. U sochy nad hlavním vstupem čep nebyl potvrzen. Sochy jsou přilepeny maltou ke kamenné desce soklu. Skulptury jsou sekané z jednoho bloku kamene. Sokly jsou vystavěny ze čtyř kamenných kvádrů, na které je položena deska. Slivenecký mramor podléhá působením povětrnostních vlivů a klimatických změn zvýšené korozi. Na těchto sochách dochází k silné

erudaci povrchu kamene, což se projevuje slepnutím, smytím povrchu kamene. Na sochách jsou také patrné silné vrstvy sádrovcových krust. Dále se na sochách objevuje i pouhým okem viditelné velké množství prasklin. Sochy jsou víceméně z cca 70 – 90 % pokryty vlasovými trhlinami a na několika místech, jež jsou zakresleny v příloze, jsou praskliny tak velké a závažné, že dochází k úbytku a destrukci kamene. Místy dochází k úplnému uvolnění kusů kamene a kamenný materiál tak jeví známky statických poruch. Tyto sítě prasklin narušují především sochy na atikách, jejich stav je havarijní.

Ultrazvuková transmise byla provedena ke zjištění stavu jednotlivých soch a hlavní závěry tohoto průzkumu jsou následující: naměřené rychlosti odpovídají použitému typu horniny. Podle výsledků a hlavně na základě srovnání průměrných rychlostí lze předpokládat, že byly použity dvě varianty podobného typu vápence nebo dva typy vápence. Sochy umístěné nad vstupem do budovy (Horník, Sklář, Zedník, Kovář) a socha Chemika na východní atice jsou z masivnějšího a kompaktnějšího typu vápence. Petrografický rozbor potvrdil použití dvou typů vápence ze stejné lokality. Dále tento průzkum prokázal, že poruchy se vyskytují s největší pravděpodobností nejen na povrchu, ale v hlubších vrstvách kamene. Nečistoty na povrchu vápence obsahují ve všech analyzovaných vzorcích síran vápenatý. Tento vzniká jako korozní produkt při chemické degradaci vápnitých hornin reakcí uhlíkatu vápenatého s oxidy síry v ovzduší. Kromě toho jsou na povrchu kamene i prachové částice. Dále dochází vlivem kyselých dešťů k tzv. slepnutí povrchu. Průzkum ke zjištění vodorozpuštěných solí prokázal velmi nízký obsah dusičnanů a chloridů, v některých vzorcích byl zjištěn zvýšený až velmi vysoký obsah síranů. Jak prokázal další průzkum, jedná se o chemickou korozi vápence.

Restaurátor doporučil sejmutí soch zejména ze západní atiky (tesař, Dívka s klasy), poté z východní atiky (Přadlena, Chemik) a poté sochy z průčelí.

V případě zhotovení kopií či faksimilí budou originální restaurované sochy umístěny v 1. patře budovy bývalé Úrazové pojišťovny v centrálním prostoru halové chodby.

K jednotlivým podmínkám, jimiž MIIMP OPP omezil provedení záměru žadatele: Podmínka č. 1: V případě budoucího možného záměru zhotovování kopií či faksimilí je nutné zcela respektovat originály nejen v barevnosti a výběru materiálu, ale rovněž ve způsobu jejich povrchového opracování. Navržený pískovec se barevně sice blíží sliveneckému mramoru a v řezné ploše je jemnozrnný, nicméně při sekání již výrazně vystupují jednotlivá zrna. Pískovec navíc není autentickým materiálem této sochařské výzdoby. Mramor Rossa Verona nesplňuje svými vlastnostmi požadavky kladené na sochařské dílo v našem klimatickém prostředí, jedná se o poměrně křehký (měkký) materiál. Požadavek na stejnou strukturu a barevnost, jako je originál, vyplývá z nutnosti docílit stejného estetického i řemeslného opracování kopie či faksimile jako u originálu. Přesný vizuální přenos originálu je nutný k zachování maximální autenticity sochařského díla jako součásti kulturní památky.

Po provedeném správním řízení ve věci rozhodl příslušný správní orgán v souladu s platnou právní úpravou tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto závazného stanoviska. Podle § 44a odst. 3 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, je toto závazné stanovisko samostatným správním rozhodnutím. V dané věci je dána výlučná rozhodovací pravomoc MHMP OPP, neboť o dané věci není příslušný rozhodovat stavební úřad.

Poučení o odvolání:

Proti tomuto rozhodnutí může účastník řízení podat podle ustanovení § 81 a násl. zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, odvolání, ve kterém uvede, v jakém

rozsahu se rozhodnutí napadá, v čem se spatřuje namítaný rozpor s právními předpisy, případně poukáže na jinou nesprávnost rozhodnutí nebo řízení, jež mu předcházelo, ve lhůtě 15 (patnácti) dnů ode dne oznámení rozhodnutí, a to k Ministerstvu kultury ČR, podáním u Magistrátu hlavního města Prahy, odboru památkové péče, na výše uvedenou adresu našeho úřadu. Odvolání jen proti odůvodnění rozhodnutí je nepřipustné. Odvolání se podává s potřebným počtem stejnopisů tak, aby jeden stejnopis zůstal správnímu orgánu a aby každý účastník dostal jeden stejnopis. Nepodá-li účastník potřebný počet stejnopisů, vyhotoví je správní orgán na náklady účastníka.

Lhůta pro podání odvolání počíná běžet podle § 40 odst. 1 písm. a) správního řádu dnem následujícím po dni, kdy bylo toto rozhodnutí doručeno. Doručení písemnosti upravuje § 23 a § 24 správního řádu, který stanoví, že nebyl-li adresát tohoto rozhodnutí zastižen, rozhodnutí se uloží v provozovně provozovatele poštovních služeb. Jestliže si adresát uložené rozhodnutí ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy bylo rozhodnutí k vyzvednutí v provozovně provozovatele poštovních služeb připraveno, nevyzvedne, považuje se rozhodnutí podle § 24 odst. 1 správního řádu za doručené posledním dnem této lhůty (od tohoto dne běží v daném případě lhůta pro podání odvolání).

Včas podané a přípustné odvolání má odkladný účinek.

Mgr. Jiří Skalický
ředitel odboru

otisk úředního razítka

Rozdělovník:

- I. Doručuje se do vlastních rukou
ČR – Generální finanční ředitelství, Lazarská 15/7, 117 22 Praha 1
- II. Na vědomí
NPÚ HMP